

Hava Kirlenmesinin Tarihçesi

Atmosferin kirliliği yeni bir olay değildir. Atmosferin kirlenmesi tarih öncesi devirlerde başlamıştır. Sosyal bünyenin ilk basamağı olan ailenin kurulması ve bir konutta yerleşmesi ile başlayan havanın kirlenmesi, daha sonra bu bünyenin gelişmesi, köylerin kurulması ve insanların toplu olarak bir arada, bir bölgede yaşamaları, bunların yaptıkları çeşitli ev işleri ve faaliyetleriyle gün geçtikçe artmış, zaman zaman volkanların indifalarından, toz fırtınalarından, orman yangınlarından husule gelen kirlilikler de insanların faaliyetlerinden meydana gelen kirliliklere eklenmiştir.

Atmosfer kirliliklerinin insanların dikkatini çekmesi de yeni değildir. M.Ö. 65 nci yıllarda büyük şair Horace, Roma'nın duman ile siyahlanmasından şikâyet ederek, üzüntüsünü, «Romanın bu durumundan Roma azizlerinin kemiklerinin sızladığını, şayet azizler, Roma'nın bugünkü halini görselerdi matem tutarlardı» sözüyle ifade etmiştir.

Daha sonra Orta Çağlarda, her hastalığın yerden çıkan gazların havaya karışmasıyla meydana geldiğini savunan Miyasma Nazariyesi ile, hertürlü hastalığın havadan geçtiğine, hertürlü sağlık bozucu hallere havanın sebep olduğuna inanılmıştır.

Kömürün bulunması ile 13 üncü Yüzyılda ilkel olarak metalürji ve diğer ufak endüstri kurulmuştur. Fakat bu endüstri o zamanlar, şehirler kasabalar ve köyler için bir problem teşkil etmemiştir. Zamanla sanayinin büyümesi ve devleşmesi ile atmosfer kirliliği büyük bir problem olarak insanların karşısına çıkmaya başlamıştır.

Tarihin ilk zamanlarında insanların kullandıkları yegane enerji kaynağı olan

odun, yerini kömürün bulunması ile kömüre terketmiştir. Böylece kömür endüstri de kullanılan yegane yakıt maddesi olmuştur. Kömürün kullanılması ile husule gelen duman da gün geçtikçe biraz daha fazla olarak atmosferi kirlletmeye başlamıştır.

Kömürün yakılması ile husule gelen duman ve gazların zararları bakımından ilk itirazlar İngiltere'de olmuştur. Büyük Britanya'da 1272-1307 ve I. Edward'ın hüküm sürdüğü zamanlarda, fazla kömür kullanılmasına engel olan kanuni hükümler konulmuştur. II Edward zamanında, kömürün kullanılması ile husule gelen kokunun, tıpkı veba gibi korkulacak bir tehlike olduğuna dair şikâyetler vardır. Daha sonraları İngiltere'de kömürün kullanılması, kömür yakılmasından koku ve duman ile atmosferin kirlenmesi hususu bazı kayıtlara bağlanmıştır. Hatta V. Henry tarafından Londra şehrinde, kömürün kullanılmasını menetmek için bir komisyon kurulmuştur. Bunu takip eden 250 yıl içinde İngiltere'de bazı kanunlara ve parlâmenter çalışmalarına rastlanılmaktadır.

1864'de Amerika'da St. Louis — Missouri — de kısa bir zaman sonra Chicago da, 1894'de Almanya ve Fransa'da atmosferi kirleten dumanın azaltılması üzerinde çalışmalar başlamıştır. 1890 da İngiltere'de endüstri ocaklarında, fırınlarında ve ateş ocaklarında kullanılacak kömür üzerinde kontrol sistemi kurulmağa çalışılmıştır.

Hava kirlenmesi olayı hakkında ciddi bilimsel araştırmalar son yarım yüzyıl içinde yapılmıştır ve yapılmaya da devam edilmektedir. Atmosferik kirliliklerin gün geçtikçe bir afet halini almakta oluşu bu çalışmaları hızlandırmıştır.